

Στις αλλαγές που πλήττουν δίκην καταιγίδας τον τόπο, ήρθε να προστεθεί και αυτή της παιδείας. Ο χώρος, είναι από τους πλέον ευαίσθητους και σημαντικούς για το παρόν το μέλλον ενός σύγχρονου κράτους.

Έχει περάσει μισός αιώνας από την εποχή που ο ανθός της ελληνικής νεολαίας, διεκδικούσε το 15% του κρατικού προϋπολογισμού, που απαιτούσε δωρεάν παιδεία, που διαδήλωνε μαχητικά

. Με το φοιτητικό κίνημα φιμωμένο κατά τη επταετή διάρκεια της στρατιωτικής δικτατορίας, οι διεκδικήσεις ήταν

μια επικίνδυνη τακτική,

ειδικά μετά το '72

οπότε

οποιαδήποτε διαφωνία

με το καθεστώς

μεταφραζόταν σε διακοπή της

αναβολής και άμεση στράτευση των διαφωνούντων

.

Μια ποινή εξαιρετικά δυσάρεστη

,

κυρίως διότι ο στρατεύσιμος έφερε τ

ο χαρακτηρισμό του αντιφρο

νούντα

,

γεγονός που του επεφύλασσε μια θητεία ιδιαίτερα επώδυνη

.

Δεν ήταν τ

υχαίο

το κεντρικό σύνθημα της φοιτητικής εξέγερσης του Πολυτεχνείου: «ψωμί παιδεία ελευθερία» που τοποθέτησε τη μόρφωση ανάμεσα στο δικαίωμα της αξιοπρεπούς επιβίωσης και το όραμα της ελευθερίας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η έλευση της μεταπολίτευσης άλλαξε ολοκληρωτικά την εικόνα της εκπαίδευσης, ειδικά στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά κλιμάκια. Η εικόνα τους, στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70, δεν είχε καμιά σχέση με εκείνη του πρώτου μισού, καθώς η έντονη πολιτικοποίηση άλλαξε άρδην τα δεδομένα.

Επτά χρόνια αργότερα, με την ανάληψη της εξουσίας για πρώτη φορά από σοσιαλιστικό κόμμα, τον Οκτώβριο του '81 και μέσα στο πλαίσιο της ευρύτερης «Αλλαγής» που υπέγραψε σχεδόν ένας στους δύο έλληνες, συνεπαρμένοι από την αντίστοιχη συνθηματολογία, προέκυψαν και οι αλλαγές για την παιδεία με τον περίφημο νόμο πλαίσιο 1262/82.

Το επιδιωκόμενο τότε, ήταν να ακυρώσει την, κατά την κρίση πολλών, αυταρχική και κατέχουσα θέση αυθεντίας στο πανεπιστήμιο καθηγητικής έδρας, να σταματήσει την περιθωριοποίηση και στασιμότητα του υπόλοιπου επιστημονικού προσωπικού και να δώσει λόγο στη σπουδάζουσα κοινότητα.

Η σκέψη ήταν εναρμονισμένη με το πνεύμα της αλλαγής, η οποία ένοιωσε τον παλμό της αμφισβήτησης, την μεγαλύτερη συμμετοχή της βάσης στη λήψη αποφάσεων που την αφορούν και την ανάγκη των μεταρρυθμίσεων. Η εφαρμογή

της όμω

ς

,

έφερε καιν

ά δαιμόνια. Ο

ι επικριτές της, καταλογίζουν πως οδήγησε τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο άλλο άκρο.

Κατέστησε τη διαδικασία επιλογής πανεπιστημιακών διδασκάλων μια διακομματική υπόθεση, μετατρέποντας ταυτόχρονα, την εκλογή σε εμπορική πράξη. Συμμέτοχοι σε αυτές τις συναλλαγές έγιναν τόσο οι φοιτητικές παρατάξεις, όσο τα πολιτικά κόμματα και οι καθηγητικές ομάδες.

Σχεδόν τριάντα χρόνια αργότερα τα συμπεράσματα είναι πια εύκολα και η κριτική εκ του ασφαλούς. Εκείνο το μοντέλο όμως, στις μέρες μας, δεν είναι πια βιώσιμο. Αν το ζητούμενο ήταν και παραμένει ένα ελεύθερο, αυτοδιοικούμενο, αυτοπροστατευόμενο, εύρυθμο, Πανεπιστήμιο, το αποτέλεσμα δεν δικαιώνει τις προσδοκίες.

Στην εποχή μας, που πολλές σταθερές δοκιμάζονται, κάποια κεκτημένα είναι βέβαιο ότι θα θυσιαστούν. Το ζητούμενο είναι αν οι θυσίες μπορούν να γεννήσουν μια υγιή, αξιοκρατική και ατυχώς απαραίτητα πια, «εύστοχη» παιδεία.

Σε μια κοινωνία που η ανεργία αγγίζει επισήμως το εφιαλτικό 17% με τάσεις έτι περαιτέρω ανόδου, σε ένα διεθνές σκηνικό όπου η ύφεση φαντάζει σαν μια ανεξέλεγκτη απειλή, το αντικείμενο που κάποιος σπουδάζει πρέπει να συνδέεται με την αφομοίωση του μελλοντικού πτυχιούχου στην αγορά εργασίας. Αυτός είναι ο στόχος και αυτό απαιτείται για μια πετυχημένη πολιτική με μακροπρόθεσμα, σωστά αποτελέσματα. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν είναι «ανοικτά πανεπιστήμια» όπου ο κάθε πολίτης δύναται, αν επιθυμεί, να επεκτείνει τον ορίζοντα της κουλτούρας του. Είναι δομικό στοιχείο της κοινωνίας, όπου ο τόπος επενδύει το μέλλον του, όχι μόνον με το επίπεδο της επιστημονικής κατάρτισης των αποφοίτων αλλά και με την έρευνα. Αν υποθεθεί ότι υπήρξαν «ευκολότερες» εποχές όπου οι ανοχές ήταν όχι μόνον ανεκτές αλλά και χρήσιμες σε ότι αφορά την πολυφωνία των Πανεπιστημίων, μα της ευρύτερης κοινωνίας, τώρα πια κάτι τέτοιο, δυστυχώς, δεν μπορεί να ισχύει.

Ούτε στον τόπο μας μπορεί να ευδοκιμήσει κάποιο φαινόμενο τύπου Michel Onfroy. Ο Νορμανδός συγγραφέας – φιλόσοφος, μετά από είκοσι χρόνια, στα καθηγητικά καθήκοντα, παραιτήθηκε από το Γαλλικό δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα ιδρύοντας στην Caen λαϊκό Πανεπιστήμιο με σκοπό να διδάξει, μαζί με άλλους συνάδελφους του, φιλοσοφία. Το Université Populaire, έτσι ονομάζεται το πανεπιστήμιό «του», είναι ανοικτό στον οποιοδήποτε δεν μπόρεσε ή δεν θέλησε να αφομοιωθεί στο κρατικό σύστημα, ενώ ο ιδρυτής του, αρνήθηκε, καθοδηγούμενος από λόγους αρχής, κάθε είδους κρατική βοήθεια από το δημόσιο. Οι οικονομικοί πόροι που κάνουν το ίδρυμα να εργάζεται προέρχονται από τις εκδόσεις του και μέχρι στιγμής το εγχείρημα γνωρίζει μεγάλη επιτυχία. Τα βιβλία του έχουν τεράστια απήχηση στη Γαλλία και έχουν μεταφραστεί σε 13 γλώσσες.

